

Sarajevo, 15.11.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
08.11.2021. - 12.11.2021.

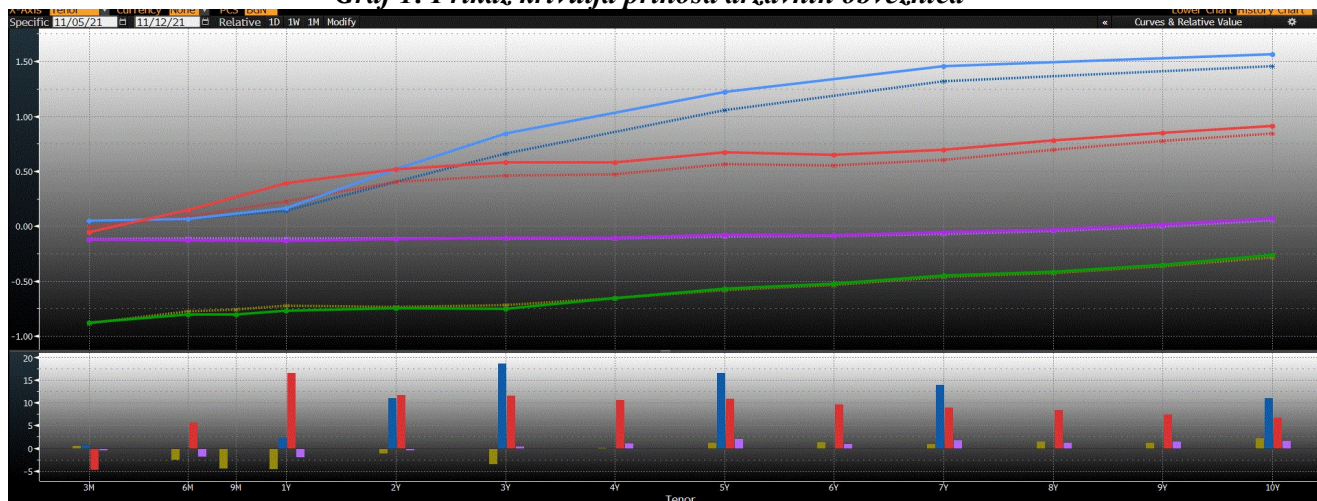
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21
2 godine	-0,73	-	-0,74	0,40	-	0,51	0,41	-	0,53	-0,11	-	-0,11
5 godina	-0,58	-	-0,57	1,06	-	1,22	0,57	-	0,67	-0,09	-	-0,06
10 godina	-0,28	-	-0,26	1,45	-	1,56	0,85	-	0,91	0,06	-	0,08

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	5.11.21	-	12.11.21
3 mjeseca	-0,840	-	-0,863
6 mjeseci	-0,778	-	-0,804
1 godina	-0,705	-	-0,756

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 12.11.2021. godine (pune linije) i 05.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su tijekom prošlog tjedna bilježili volatilna kretanja. Na tjednoj razini prinosi sigurnijih obveznica kraćeg dospelja su smanjeni, dok su prinosi obveznica srednjeg i dužeg dospelja blago povećani. Istodobno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 4 i 8 baznih bodova. Izraženiji rast prinosa je zabilježen sredinom tjedna najviše pod utjecajem vijesti o oštrom rastu potrošačkih cijena u SAD.

Početkom tjedna glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi pooštavanje monetarne politike s ciljem ublažavanja trenutnog rasta inflacije u eurozoni bilo kontraproduktivno, jer to ne bi dovelo do smanjenja trenutno visoke stope inflacije, ali bi utjecalo na usporenja ekonomije i pad zaposlenosti tijekom narednih nekoliko godina, te na taj način dovelo do usporavanja srednjoročnih inflatornih pritisaka. Lane je još jednom potvrdio očekivanja ove institucije vezano za pitanje privremenog karaktera trenutno visoke

inflacije, te je dodao da u ECB-u vjeruju da će sljedeće godine doći do ublažavanja uskih grla i do pada ili stabilizacije cijena energenata. Član UV ECB Holzmann je izjavio da bi ECB mogla već naredne godine u rujnu ili do kraja te godine da obustavi kupovine obveznica ukoliko se pokaže da se inflacija vratila na održivu ciljanu razinu ECB od 2%.

U prošlom tjednu je objavljeno izvješće Europskog povjerenstva prema kojem se očekuje se da će inflacija u eurozoni u 2023. godini zabilježiti oštar pad nakon što dođe do stabilizacije cijena energenata, kao i stabilizacije pometnje koja je nastala u lancima ponude, što trenutno utječe na rast cijena. Iako je povećala prognoze inflacije za ovu godinu (2,4%) i za 2022. godinu (2,2%), Europsko povjerenstvo očekuje da će u 2023. godini prosječna godišnja stopa inflacije iznositi 1,4%, što je ispod ciljane razine ECB. Očekuje se da će vrhunac cijena energenata biti dostignut u dolazećim mjesecima i da će rast plaća ostati ograničen usljed viška kapaciteta na tržištu rada. U ovom izvješću se, slično stavu ECB, navodi da se očekuje da će trenutno izraženi visoki cjenovni pritisci i dalje biti uglavnom tranzitorni, dok bi se moglo ispostaviti da inflacija bude veća u odnosu na njihova očekivanja ukoliko problemi na strani ponude duže potraju i ukoliko rast plaća preko razine produktivnosti bude prenesen na potrošačke cijene. Vezano za pitanje ekonomskog rasta, ova institucija očekuje da će GDP eurozone u ovoj godini zabilježiti rast od 5%, a u narednoj godini rast od 4,3%, te 2,4% u 2023. godini.

Vijeće ekonomskih savjetnika kancelara Njemačke je pozvalo ECB da objavi strategiju za normalizaciju svoje ultraekspanzivne monetarne politike usljed sve većih inflatornih rizika. Oni očekuju da će inflacija u Njemačkoj ove godine u prosjeku dostići razinu od 3,1% i 2,6% u 2022. godini, te su upozorili da bi trajni problemi uskih grla i rastuće cijene nafte mogli privremene čimbenike da pretvore u trajnije veće stope inflacije. Ministar financija Grčke Staikouras je izjavio da Grčka namjerava da ranije otplati ostatak dugovanja u iznosu od oko 1,8 milijardi EUR koji ima prema MMF-u, kao i iznos od oko 5,3 milijardi EUR po osnovi postojećih bilateralnih kredita koje je primila od članica eurozone 2010. godine u okviru prvog programa spasavanja ove EU članice.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ STUDENI	15,0	18,3	16,9
2.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka STUDENI	20,0	31,7	22,3
3.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR) RUJAN	16,0	16,2	11,7
4.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR) RUJAN	-7,10	-6,78	-6,66
5.	Bilanca tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR) RUJAN	17,0	19,6	15,4
6.	Bilanca tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR) RUJAN	-	-2,7	-1,4
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G) RUJAN	4,1%	5,2%	4,9%
8.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G) RUJAN	-	3,3%	7,8%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G) RUJAN	-	6,6%	4,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G) RUJAN	4,0%	4,4%	-0,1%
11.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G) RUJAN	-	13,8%	15,9%
12.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G) RUJAN		10,9%	9,4%
13.	Stopa inflacije – Njemačka (final.) LISTOPAD	4,6%	4,6%	4,1%
14.	Stopa inflacije – Irska LISTOPAD	-	5,1%	3,8%
15.	Stopa inflacije – Španjolska (final.) LISTOPAD	5,5%	5,4%	4,0%
16.	Stopa inflacije – Portugal (final.) LISTOPAD	1,8%	1,8%	1,3%

SAD

Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je u ponedjeljak izjavio da očekuje da će se kamatne stope dva puta povećati u 2022. godini nakon planiranog završetka smanjenja kupovina obveznica sredinom godine, te je dodao da bi to smanjenje moglo da se ubrza do kraja I tromjesečja ukoliko bude bilo potrebno. Po njegovim riječima, komentari su bili uglavnom zanemareni sve dok Fedovo izvješće u vezi s očekivanjem potrošačke inflacije nije pokazao da su jednogodišnja inflatorna očekivanja u listopadu povećana za 0,4% na 5,7%, što predstavlja novi maksimum za istraživanje tijekom 8 godina.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da Fed promatra širok spektar pokazatelja kako bi procijenio koliko je ekonomija blizu postizanja pune zaposlenosti, nakon što je ponovio prednosti fokusiranja na radnike koji

su često zanemareni. Po njegovim riječima, Fed vodi računa o disparitetima na tržištu rada, a ne samo o zvaničnim podacima, dodavši da je ekonomija zdravija i snažnija kada je veći broj ljudi sposoban da radi. **Stopa inflacije je u listopadu povećana na 6,2% sa prethodnih 5,4%, iznad očekivanja (5,9%), što predstavlja najveću razinu od 1990. godine,** a potaknuta je naglim rastom cijena električne energije, te rastom cijena smještaja, hrane, polovnih automobila, kamiona i novih vozila. Iz Ministarstva rada je priopćeno da se stopa inflacije zadržala na visokoj razini u listopadu, jer su prekidi u lancima opskrbe trajali mjesecima. Rast stope inflacije je utjecao na aprecijaciju USD, pri čemu je tečaj EURUSD zabilježio najnižu razinu od srpnja 2020. godine.

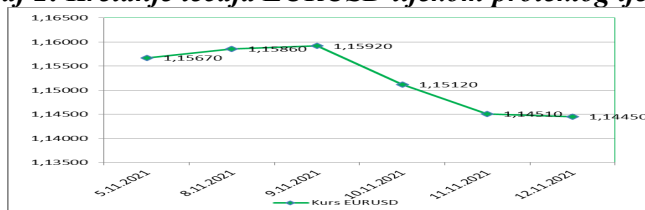
Ministrica financija SAD Yellen je izjavila da je kontrola nad pandemijom Covid19 ključna za obuzdavanje stope inflacije i da ima veliki utjecaj i na ekonomiju i na inflaciju. Yellen je izjavila: „Ukoliko želimo da smanjimo stopu inflacije, nastavak u borbi protiv pandemije je najvažnija stvar koju možemo učiniti.“ Dodala je da očekuje da će se rast cijena robe, poput polovnih automobila i benzina, smanjiti do druge polovice sljedeće godine ukoliko se pandemija Covid19 stavi pod kontrolu.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	NFIB povjerenje malog biznisa	LISTOPAD	99,5	98,2	99,1
2.	Indeks proizvođač. cijena finalne potražnje (G/G)	LISTOPAD	8,6%	8,6%	8,6%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	5. studenoga	-	5,5%	-3,3%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	6. studenoga	260.000	267.000	271.000
5.	Kontinuirani zahtjevi za pomoć	30. listopada	2.050.000	2.160.000	2.101.000
6.	Stopa inflacije (G/G)	LISTOPAD	5,9%	6,2%	5,4%
7.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	LISTOPAD	4,3%	4,6%	4,0%
8.	Veleprodajne zalihe (M/M) F	RUJAN	1,1%	1,4%	1,2%
9.	Indeks raspoloženja potrošača	7. studenoga	-	50,3	49,2
10.	Indeks raspolož. potrošača Sveuč. iz Mičigena	STUDENI	72,5	66,8	71,7

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1567 na razinu od 1,1445.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna pojačane su nesuglasice između Velike Britanije i EU vezano za pitanje protokola u vezi sa Sjevernom Irskom. Predsjednica Europskog povjerenstva Von der Leyen tvrdi da pozicija EU vezano za pitanje Sjeverne Irske ima podršku i predsjednika SAD, dok Brisel priprema "ljestvicu" kontramjera uključujući i suspenziju trgovinskog sporazuma sa Velikom Britanijom zbog prijatnji premijera Johnsona da će napustiti trenutne aranžmane o Brexitu. Ministar za Brexit Frost je prilikom obraćanja u Domu lordova prošlog tjedna istaknuo da i dalje vjeruje da bi pregovori vezano za pitanje Sjeverne Irske, koji se sada nalaze u četvrtom tjednu, mogli biti uspješni, te je pozvao EU da bude smirena. Krajem tjedna Frost je istaknuo da će Velika Britanija i EU u ovom tjednu održati intenzivne pregovore vezano za pitanje implementiranja protokola sa Sjevernom Irskom, te da će fokus razgovora biti usmjeren na carinu i lijekove.

Ministar financija Velike Britanije Sunak je predočio nove detalje o financijskoj regulativi nakon Brexita, te je tom prilikom obećao novu eru u kojoj će zvaničnici razmatrati "rast i konkurentnost" s obzirom na to da će pratiti sve, od najstarijih banaka do brzorastućih fintech kompanija. Financijski regulatori u Velikoj Britaniji bi mogli smanjiti supervizorska ovlaštenja u dijelu trgovinskih sporazuma sa ostalim zemljama, poput SAD, a prema smjernicama predloženim za post Brexit regulatorni okvir.

Velika Britanija je prodala 900 milijuna GBP obveznica vezanih za inflaciju koje dospijevaju 10. kolovoza 2031. godine. Obveznice su prodane po prinosu od -3,242%. Traganje za zaštitom od inflacije je utjecalo da se realni prinosi na desetogodišnje obveznice Velike Britanije, koje su vezane za inflaciju, smanje na rekordno niske razine. Nacionalni institut za ekonomska i socijalna istraživanja je objavio prognoze u kojima je naveo da očekuje da će BoE povećati referentnu kamatnu stopu na 0,50% u II tromjesečju 2022. godine.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	RICS indeks cijena kuća	LISTOPAD	65%	70%	69%
2.	GDP (Q/Q) P	III tromjesečje	1,5%	1,3%	5,5%
3.	Privatna potrošnja (Q/Q) P	III tromjesečje	3,1%	2,0%	7,2%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	RUJAN	3,1%	2,9%	4,0%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	RUJAN	3,1%	2,8%	4,1%
6.	Trgovinska bilanca (u mlrd GBP)	RUJAN	-14,35	-14,74	-13,71

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,85699 na razinu od 0,85307, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3498 na razinu od 1,3414.

JAPAN

U objavljenom zapisniku sa posljednjeg sastanka BoJ je navedeno da kreatori monetarne politike BoJ smatraju da treba da se održi ultraekspanzivna monetarna politika, jer inflacija raste umjereno, a rast plaća je neznatan. Japan je smanjio ekonomska očekivanja, prvi put za više od dvije godine, nakon što je koincidirajući indeks nastavio da se smanjuje u rujnu, zabilježivši najnižu razinu u ovoj godini. Jedan od kreatora monetarne politike BoJ je izjavio da će monetarna politika biti normalizirana u Japanu kada se postigne ciljana razina inflacije na stabilan način, bez obzira na razvoj politike u drugim ekonomijama. Premijer Kishida je obećao da će ekonomiju postaviti na pravi put poticanjem investicija privatnoga sektora i raspoloživoga prihoda kako bi se postigao „dobar ciklus“ ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Također, Kishida je izjavio da će kućanstvima koja su pretrpjela štetu zbog pandemije Covid19 ponuditi pomoć od 100.000 JPY.

Rast veleprodajnih cijena u Japanu je u listopadu dostigao najveću razinu u posljednje četiri decenije, nakon sličnog rasta tvorničkih cijena u Kini, jer su uska grla u opskrbi i rast cijena roba ugrozili azijske korporativne profite. Pritisci zbog rasta cijena, zajedno sa oslabljenim JPY, koji doprinosi rastu cijene uvozne robe, nanosi štetu trećoj najvećoj svetskoj ekonomiji, koja pokušava da izađe iz razdoblja sa smanjenim brojem kupaca koji je izazvala pandemija.

Časopis Nikkei je objavio da će paket ekonomskih poticaja Japana biti namijenjen za fiskalnu potrošnju u vrijednosti od 40 bilijuna JPY (350 milijardi USD), a plan nacrtu potrošnje koju je prikazao Reuters sadrži korake kojim bi se ublažile nanijete štete zbog rasta cijena nafte. Premijer Kishida je obećao da će 19. studenoga sastaviti stimulativni paket „vrijedan nekoliko desetina bilijuna JPY“ kako bi potakao ekonomiju koja je usporena zbog Covid19. Potrošnja će biti vjerojatno financirana nekim novim zaduženjem, na taj način povećavajući najveći javni dug u industrijskom svijetu, koji je dva puta veći od japanske ekonomije, jer Kishida daje veću prednost oporavku od pandemije u odnosu na fiskalnu reformu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks P RUJAN	99,8	99,7	101,3
2.	Koincidirajući indeks P RUJAN	87,5	87,5	91,3
3.	Novčane zarade zaposlenih (G/G) RUJAN	0,6%	0,2%	0,6%
4.	Bilanca tekućeg računa (u milijardama JPY) RUJAN	1.052,3	1.033,7	1.053,0
5.	Trgovinska bilanca (u milijardana JPY) RUJAN	358,7	229,9	372,4
6.	Bankroti (G/G) LISTOPAD	-	-15,86	-10,61%
7.	Monetarni agregat M2 (G/G) LISTOPAD	4,0%	4,2%	4,2%
8.	Monetarni agregat M3 (G/G) LISTOPAD	3,7%	3,7%	3,7%
9.	Porudžbine strojnih alata (G/G) P LISTOPAD	-	81,5%	71,9%
10.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) LISTOPAD	7,0%	8,0%	6,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 131,19 na razinu od 130,33. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 113,41 na razinu od 113,89.

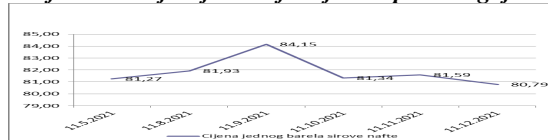
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 81,27 USD (70,26 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je nastavila rasti pod utjecajem pozitivnih signala o globalnom ekonomskom rastu, što je dalo podršku izgledima tražnje za energijom, dok su SAD i dalje procjenjivale opcije za rješavanje problema visokih cijena energenata. Također, rast nafte je bio potaknut uklanjanjem restrikcija SAD za putovanja, ali i činjenicom da su signali postpandemijskog oporavka pojačali izgleda tražnje za naftom, dok je ponuda i dalje ostala sužena. Ministar energije Rusije Nikolay Shulginov je izjavio da Rusija očekuje da će proizvoditi oko 560 milijuna metričnih tona nafte tijekom 2023. i 2024. godine. Ovo je u skladu sa trenutnim prognozama za 2023. godinu, ali je više od proizvodnje iz prošle godine koja je iznosila 507,4 milijuna. Pad cijene nafte je zabilježen sredinom tjedna, te je blago usporenje cijene zadržano do kraja tjedna. Sredinom tjedna je objavljeno izvješće Vlade SAD u kojem se predviđa da će u narednoj godini doći do pretjerane ponude nafte, što je ublažilo očekivanja da će SAD osloboditi strateške zalihe nafte u borbi sa rastom cijene. Također, OPEC je objavio mjesečno izvješće u kojem je kartel snizio prognoze globalne tražnje za naftom u 2021. godini za 160.000 barela dnevno na ukupnih 5,65 milijuna barela dnevno. OPEC kao primarni razlog smanjenja tražnje navodi usporenje rasta tražnje iz Kine i Indije. Krajem tjedna cijena nafte je nastavila sa postupnim smanjenjem pod utjecajem pojačanih pritisaka i poziva upućenih predsjedniku SAD Bidenu da oslobodi strateške rezerve nafte kako bi se obuzdao rast cijene nafte i plina i kako bi se spriječilo da inflacija premaši najbrže razine zabilježene u posljednjim dekadama.

Cijena nafte je zabilježila tjedni pad od 0,59%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,79 USD (70,59 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.818,36 USD (1.572,02).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je imala tendenciju rasta uglavnom pod utjecajem pada prinosa u SAD i jačanja dolara. Dolar je ojačao jednim dijelom zbog špekulacija oko toga da će Powell ostati na čelu Feda. Bloomberg je objavio vijest da je guvernerka Feda Lael Brainard imala intervju za poziciju predsjednice Feda prošlog tjedna kada je posjetila Bijelu kuću. U svakom slučaju, šanse da će Powell ostati na čelu Feda iznose oko 70%. Snažniji rast cijene zlata zabilježen je od srijede, nakon što su objavljeni podaci za inflaciju u SAD koji su bili viši od očekivanja. Stopa inflacije u listopadu je povećana na 6,2% godišnje sa 5,4%, iznad očekivanja (5,9%), što predstavlja najveću razinu od 1990. godine, a potaknuta je naglim rastom cijena električne energije, te rastom cijena smještaja, hrane, polovnih automobila, kamiona i novih vozila. Do kraja tjedna cijena zlata je nastavila da bilježi rast, te fluktuirala oko najviše razine zabilježene u posljednjih šest mjeseci. Najveći utjecaj na kretanje cijene zlata imaju inflatorna očekivanja. Krajem tjedna predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari je izjavio da očekuje višu razinu inflacije u narednih nekoliko mjeseci, ali je upozorio da Fed ne treba pretjerano reagirati na rast inflacije jer je rast vjerojatno privremen. Pojedini analitičari, poput analitičara iz Societe Generale, očekuju da bi cijena jedne fine unce zlata u I tromjesečju 2022. godine mogla iznositi 1.950 USD po unci pod utjecajem „obnovljenog obvezivanja Feda da podrži ekonomiju uz istodobno prihvatanje rasta inflacije“.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.864,90 USD (1.629,45 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 2,56%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

